

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

Tr1120 Biblijska egzegeza

Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

amdg.eu/sapientia

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

Mudre izreke

Praktična životna mudrost

Mudre izreke

- hebr. מִשְׁלַּי *māšāl*
- Zbirka kratkih izreka o životnoj mudrosti
- Čije (Izr 1,1; 10,1; 25,1)?
- Salomonove שלמה
- U jezgri knjige *poslovice* (c10-22; c25-29):
- o kralju, s dvora
- Kako je nastala knjiga: povijesni podatak u 25,1
- Prikupili Ezekijini ljudi
- Izvor mudrosti (1,7; 9,10):
- strah Božji (1,7; 9,10 – usp. Job *bogobožazan*)

- Funkcija i metoda zbirke (1,8; 6,20):
- Roditeljska pouka
- “sine moj” u 31,2?
- Majka
- O čemu zaključak u 31,10-31?
- Vrsna žena

Uvod

- ❑ Svrha izreka (Izr 1,2-6) v4s:
- **Mladiću znanje, neiskusnome pamet (4)**
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje pozivajući neiskusne u 9,4
- **Mudracu veće znanje (5)**
- **Razumijevanje izreka (משל *māšāl* 6)**
 - ❑ Salomon poučava u 3,14s:
- **Mudrost bolja od bogatstva (3,14s):**
 - ❑ Srebro, zlato, biser, dragocjenosti
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje (8,10s)
 - ❑ Usp. molitva u 1 Kr 3

Iz iskustva

- Salomon – sin 1,1
 - vlastito iskustvo u 4,3-6
 - Učenik oca i majke (3)
- Dijalog roditelja s djetetom
 - “Sine moj” 1,8.10.15; 2,1; 3,1.11.21; 4,10.20; 5,1; 6,1.3.20; 7,1.24...
 - Otac i majka 1,8; 6,20
 - “Djeco” (4,1)
- Upozorenje, pa pouka (kao Ps 1)
 - Što je roditeljska pouka (1,9 i 2,1s):
- Vijenac, ogrlica (1,9), ures na vratu (3,22)
- Očeve riječi (2,1) = mudrost (2,2)
- Kamo pohraniti očinske riječi (3,3; 7,3)?
- Ploče srca (3,3; 7,3, usp. kamene ploče u Izl 24,12)
- Zakon u srce (Jr 31,33)
- יהוה odgaja kao otac sina (3,12)

Forma i stil u Izr

- ❑ Dijalog i interdisciplinarnost
- Salomonov uvod
- Salomonove izreke:
 - ❑ 10,1-22,16
 - ❑ 25,1-29,27
- Prilog drugih (22,17; 24,23; + 30,1 + 31,1)
 - ❑ Mudraci (22,17-24,22 + 24,23-34)
 - Salomonov poziv (22,17)?
 - Hebr. “Poslušaj riječi mudracâ (mn.)”
 - ❑ Agur (30,1-14) + brojčane izreke (30,15-33)
 - ❑ Lemuel, kralj, majčin učenik 31,1-31 (?)

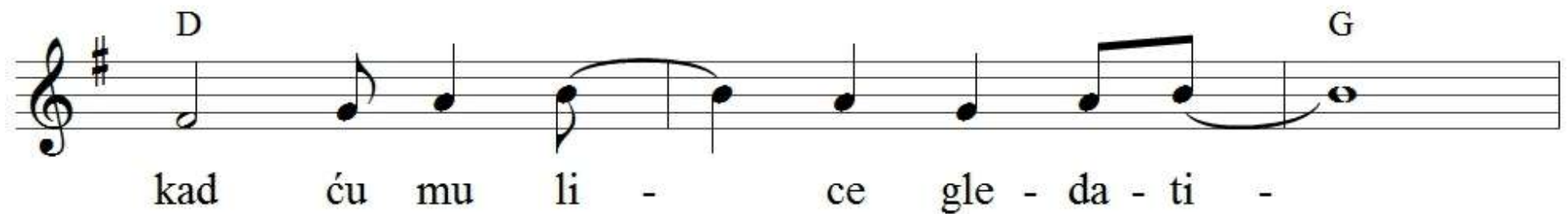
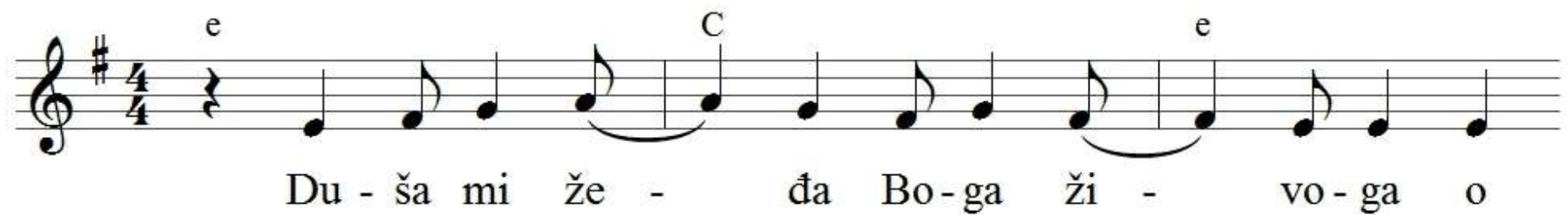

Književne figure

- Motivi i usporedbe:
- Govor, riječi
- Staza, put
- Kontrasti:
- Mudrac, pravednik ⇔
- Grješnik, opak, zlikovac, lijenčina
 - Kakva hrana (4,17 ⇔ 9,5):
- opakima: Kruh opaćine, vino nasilja 4,17
- ⇔ mudrima: Kruh i vino mudrosti 9,5
 - Lik žene: Mudrost i gospođa ludost (usp. 9,4.16)
- Bore se da pridobiju neiskusne, zovu nerazumne (9,4.16)

Duša mi žeda (Ps 42/43)

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

Motivi i dijalozi u Mudrim izrekama

Biblijska interdisciplinarnost

Motivi

□ Govor:

- usne, usta, riječ, jezik, brbljanje

□ Put:

- korak, hod, stranputica, noga

- Kralj: preko 30 izreka

- Mudrost = život (8,35 – samoobjava)

- Što je *drvo života* (3,18; 11,30; 13,12; 15,4):

- Mudrost (3,18)
- Pravednikov plod (11,30)
- Ispunjena želja (13,12)
- Jezik koji liječi (15,4)

- Što je *izvor života* (10,11; 13,14; 14,27; 16,22)
 - Pravednikova usta (10,11)
 - Mudračeva pouka (Tora) (13,14)
 - Strah Gospodnji (14,27)
 - Razum (16,22)

Strah Gospodnji

1. **Početak spoznaje (1,7)**
2. **Treba ga izabrati (1,29)**
3. **Poučni sin ga shvaća (2,5)**
4. **Mrzi zlo (8,13)**
5. **Početak mudrosti (9,10)**
6. **Umnaža ili skraćuje dane (10,27)**
7. **U njemu snažno pouzdanje (14,26)**

1. **Izvor života (14,27)**
 2. **Bolji od bogatstva (15,16)**
 3. **Škola mudrosti (15,33)**
 4. **Izbjegava zlo (16,6)**
 5. **Daje život (19,23)**
 6. **Plaća za poniznost (22,4)**
 7. **Neka ti srce revnuje za njim! (23,17)**
- → **Tema i nosiva struktura (2x7)**
-

Dijalog (druga strana)

- **1. Riječ grješnika (1,11-14)**
 - Zajedništvo (hod) u ubijanju i plijenu
- **2. Riječ Mudrosti (1,22-33)**
 - Prigovori u 22.24s.29s:
- **Ljubav prema gluposti (22)**
- **Odbijali poziv mudrosti (24s)**
- **Prezir mudrosti (29s)**
 - Poziv u 23:
- **Duh svoj pred vas izlijevam**
 - = “dajem da provre”

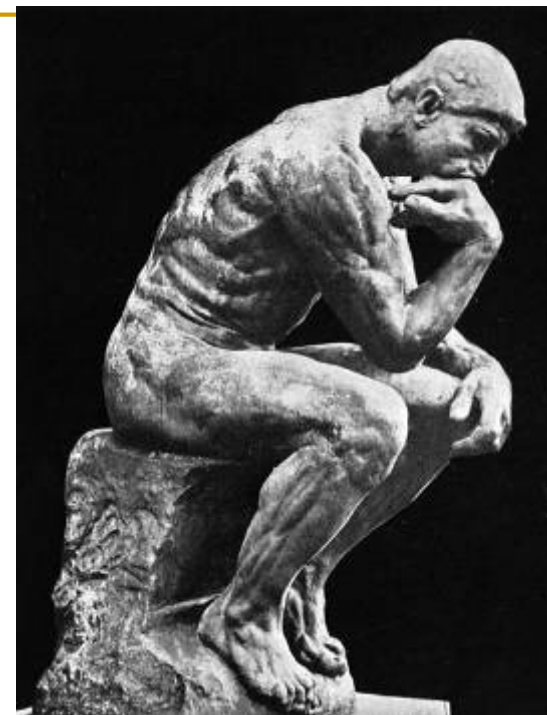
Dijalozi

- **Mudrost prijeti (1,26-28.31s):**
 - Rugat će se, neće se odzvati (26-28)
 - Plod ludosti: smrt (31s)
- **Obećanje, svrha mudrosti (33):**
 - Spokojan život: sigurno stanovanje
- **Riječ očeva (Davidova) Salomonu (4,4-9)**
- **Riječi sina ako ne poslušá pouku (5,12-14)**
- **Riječi bludnice (7,14-20)**
- **Velika propovijed mudrosti (8,4-36)**
- **Poziv mudrosti i gospođe ludosti (9,4-6.16s)**

Dijalog: drugi mudraci

- **Mudraci o Bogu (24,12):**
 - Ispituje srca
 - Čuva dušu
 - Plaća po djelima
- **Roditeljska pouka u *poslovicama* (15,20; 23,22)**
 - Salomon: sin veseli oca,
bezumnik prezire majku (15,20)
 - Mudraci: slušaj oca, ne prezri majku (23,22)
 - ne samo u Salomonovu uvodu

Poučno tumačenje (3. l.) – opis

- “jer” (utemeljenje pouke)
 - Otac Salomon točno tumači put grješnika (1,16.19):
- Grješnici hite prolijevati krv (1,16)
- Lakomi na ružan dobitak (1,19)
 - Posljedica ludosti (18s):
- Smrt (1,18s)
 - Otac tumači izvor mudrosti (2,6)
- יהוה daje mudrost (6)
- יהוה čuva pravednike (7)

